

Mehmet Özay

Malay Takımadaları'nda İslamlaşma Süreci

Kuzey Sumatra Örneği'ne
Tarihsel Bakış

MEHMET ÖZAY 1969 Üsküdar doğumlu. Marmara Üniversitesi İngiliz Dili ve Eğitimi Bölümü mezunu. Yüksek lisansını Marmara Üniversitesi Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Enstitüsünde Anthony Giddens sosyolojisi üzerine 2000 yılında tamamladı. Ardından aynı üniversitenin Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bölümündeki günümüz sosyolojisindeki sekülerleşme, modernleşme ve din ilişkilerini ele alan doktora tezini 2006'da bitirdi. Bu süreçte, yazı ve çeviri çalışmalarına yoğunlaştı, eserleri, dönemin önemli dergilerinde yayımlandı. 2006 sonundan bu yana, Açe-Endonezya ve Malezya'da yaşıyor. 2007-2010 yılları arasında Endonezya Açe'deki IAIN Ar-Raniry ve Şah Kuala Üniversitesinde dersler verdi. Açe'de bulunduğu dönemde Türk-Açe ilişkileri ile Açe tarih ve sosyolojisi alanlarında araştırmalar yaptı. 2010-2013 yılları arasında Malezya'da Cohor Bahru'da, Malezya Teknoloji Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğretim üyeliği yaptı. Sömürge dönemi eğitimi, Malay dili ve milliyetçiliği alanlarında incelemeler yaptı. Malay dünyasında geleneksel İslami eğitim ile Açe tarihi ve sosyolojisi alanındaki çalışmalarını sürdürdü. 2013-2017 yılları arasında Kuzey Haber Ajansı (TRT), Anadolu Ajansı bölge temsilcisi olarak Kuala Lumpur ve Cakarta'da görev yaptı. Malay dünyası ve Asya-Pasifik bölgesine dair analiz haberleri, Anadolu Ajansı, dunyabulteni.net ve dunyabizim.com'da yayımlandı. 2017-2021 yılları arasında İstanbul İbn Haldun Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde ders verdi. Türkçe, İngilizce ve Malay dillerinde kaleme aldığı çalışmaları çeşitli ulusal ve uluslararası konferanslarda sundu ve ilgili akademik ve popüler mecralarda yayımladı. Çalışma alanları sömürge dönemi eğitimi, Malay dili ve milliyetçilik, Malay dünyasında geleneksel dini eğitim, Açe tarihi ve sosyolojisi, Türk-malay ilişkileri, Güneydoğu Asya Tarihidir. Hâlen Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi Uluslararası İslam Düşüncesi ve Medeniyeti Enstitüsündeki (IIUM-ISTAC) görevini sürdürüyor.

Pınar Yayınları

Bereketzade Mah. Okçu Musa Cad. No: 11/3

Beyoğlu-İstanbul

Tel: 0212 293 90 41

www.pinaryayinlari.com bilgi@pinaryayinlari.com

Yayınevi Sertifika No: 45508

Malay Takımadaları'nda İslamlaşma Süreci Kuzey Sumatra

Mehmet Özay

copyright 2026 © pınar yayınları

Pınar Yayınları ♦ 644

Araştırma İnceleme ♦ 47

ISBN 978-625-8675-68-9

Birinci Baskı Eylül 2026

EDİTÖR Güngör Göçer

KAPAK Ömer Faruk Yıldız

SAYFA DÜZENİ kitapmizanpaj.com

BASKI ACK Ajans

Mahmutbey Mah. Taşocağı Yolu Cad.

Ağaoğlu 212 Myoffice No: 344

Bağcılar/İstanbul

Sertifika No: 53569

MEHMET ÖZAY

**MALAY TAKIMADALARI'NDA
İSLAMLAŞMA SÜRECİ
KUZEY SUMATRA**

İçindekiler

ÖNSÖZ.....	7
GİRİŞ	13

BİRİNCİ BÖLÜM

MÜSLÜMANLARIN TAKIMADALAR İLE ERKEN

DÖNEM İLİŞKİLERİ	27
Müslümanların Bölgeyle Teması.....	27
Din Değiştirme Süreçleri	54
Fetih Süreci ve Geç Dönem İslamlaşma	60
İslam'ın Yayılması ve Temel Kaynaklar	64
Hikayatlar.....	65
Mezar Taşları	67
Seyyahların Anlatıları.....	68

İKİNCİ BÖLÜM

İSLAM'IN YAYILIŞINA DAİR TEORİLER

Bölgenin Müslümanlaşmasıyla İlgili Tartışmalar	71
Teoriler	76
Arap Nüfuzu ve Etkisi	77
İran Etkisi	86
Hindistan Etkisi	89
Mevcut Teoriler Hakkında Bir Yorum	95

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SİYASİ YAPILAR VE İSLAMLAŞMANIN KÖKLEŞMESİ

Samudra-Pasai Sultanlığı.....	100
Samudra-Pasai Sultanları	105
Aç'e'de 16. Yüzyıldaki İslamlaşma Süreci.....	111
Sömürgecilik Döneminin İslamlaşmaya Tesirleri.....	115
Ticaret Dünyası ve Gelişmeler	119

Sosyokültürel Alanda İslamlaşma.....	122
Tasavvufun Rolü.....	126
Dil Olgusu.....	131
Kampung Pande ve Selçuklu Bağlantısı.....	133
Açe Sultanlarının İlme Verdikleri Önem.....	136
16-17. Yüzyıllar.....	147
Âlimler ve İslami Eğitim.....	157

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

AÇE'DE DİNİ KURUMSAL YAPILAŞMADA ÖNE

ÇIKAN DÖRT ÂLİM	163
Hamza Fansuri.....	166
Şemseddin Sumatrani	174
Nureddin er-Raniri	177
Abdurrauf es-Singkili	195

SONUÇ	213
SÖZLÜKÇE	219
KAYNAKÇA	225
DİZİN	261

ÖNSÖZ

İslam coğrafyasının tarihsel açıdan önemli bir parçasını teşkil eden Malay Takımadaları'nın İslamlaşma süreci, üzerinde durulması gereken bir konudur. İslam tarihi eserlerinde hak ettiği yeri bulmasa da, genelde Takımadalar coğrafyası ve özelde, Kuzey Sumatra'nın İslamlaşması İslam'ın diğer coğrafyalardaki tecrübesinden ayrılan özellikleriyle dikkat çeker. Yüzölçümü ve demografik yapısıyla, günümüz Güneydoğu Asya'nın yaklaşık yarısını teşkil eden Malay dünyasının geniş İslam toplumlarındaki yerinin anlaşılabilmesi, tarihî gerçekler ve gelişmelerle yakından ilişkilidir.¹ İklim ve coğrafi gerçeklik, insan ve kültür yapısı, ekonomi ve denizcilik gibi alanlarla birlikte değerlendirilmeyi hak eden bu süreçler, aynı zamanda bölgenin İslam öncesi dönemden itibaren varlık kazanan kozmopolit yapılaşmasının genişleyerek sürdüğünü de ortaya koymaktadır.

1 Çalışmada yer yer dile getirdiğimiz üzere geniş Malay dünyası kavramı tarihsel ve antropolojik gerçeklik açısından Sumatra'dan başlayarak en doğuda Flores'e kadar uzanan ve içinde Filipinler bölgesini de içerecek şekilde tüm Takımadalar'ı içine alır. Bununla birlikte, çeşitli tarihsel ve toplumsal süreçler nedeniyle kültürel ve dilsel farklılıklar kendini göstermektedir. Bk. G. J. F. Biegan. (1894). *Hikajat Po-elau Hindia*, Batawi: Pertjitakan Goebnemmen, s. 3. Bunun yanı sıra, diğer bazı kaynaklar bize Malay toplumunun antropolojik yayılımını Hint Okyanusu'nda Madagaskar'dan Pasifik'teki küçük adalara değin geniş bir çerçevede değerlendirmektedir. Lah Husny. (1972). "Butir butir Adat Budaya Melayu Pantai Sumatera Timur", p. 19.

DİZİN

13. yüzyıl 13, 18, 28, 35, 43, 59, 67, 82, 87, 92, 93
14. yüzyıl 32, 56, 81, 88, 94, 102, 106
15. yüzyıl 24, 30, 60, 103, 107, 131
16. yüzyıl 8, 13, 15, 16, 18, 24, 56, 63, 77, 78, 86, 90, 97, 100, 115, 116, 119, 135, 143, 147, 160, 164, 165, 167, 168, 177
17. yüzyıl 31, 47, 51, 91, 96, 126, 136, 146, 147, 148, 149, 153, 164, 167, 168, 193, 201
18. yüzyıl 23, 48, 84, 114, 142, 156
19. yüzyıl 24, 40, 47, 48, 59, 63, 94, 113, 117, 126, 142, 149, 156, 186, 208
20. yüzyıl 9, 31, 40, 115
Abbasi 20, 47, 106, 110, 139
Abdullah Kanan 44, 137, 138
Abdurrauf es-Singkili 6, 63, 140, 144, 147, 149, 151, 154, 163, 164, 181, 182, 183, 193, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211
Abdülkerim el-Cili 129, 150
Açe Besar 19, 34, 44, 47, 67, 96, 112, 122, 130, 137, 138, 153, 161
Açece 165
Açe İslam'ı 124
Açe Nehri 48, 52, 142, 195
Adat Aceh 49, 115, 134, 165, 241, 248, 252, 257
Aden 82, 89, 90, 110
Afrika 22, 56, 60, 73, 116, 120, 129
Ahmet Kuşaşı 147, 200, 201, 206, 208
Akdeniz 19, 28, 29, 37, 76, 90, 103
Al-Fairusy 155, 258
Ali Haşimiy 15, 32, 42, 43, 44, 47, 50, 51, 80, 106, 110, 123, 141, 142, 151, 154, 155, 159, 160, 161, 165, 167, 192, 196, 205, 229, 230, 231, 248, 249
âlim 29, 63, 96, 109, 128, 138, 141, 142, 143, 144, 147, 148, 149, 150, 170, 175, 182, 190, 197, 200, 201, 204, 208, 211
Ali Mugayat Şah 52, 116
Al-Maddany 34, 75, 225
Angkola 63
Animist 19, 40, 58, 61, 83, 111, 116, 117, 122
Anthony Reid 8, 24, 28, 39, 53, 57, 58, 65, 83, 97, 103, 111, 114, 116, 119, 140, 141, 148, 151, 171, 175, 180, 181, 182, 189, 206, 217, 228, 230, 232, 251
Arabistan 43, 49, 78, 79, 92, 93, 99, 126, 127, 129, 137, 139, 140, 147, 150, 163, 168, 169, 178, 181, 193, 196, 197, 198, 200, 201
Arap 5, 8, 15, 20, 21, 22, 23, 24, 29, 30, 31, 32, 34, 37, 38, 40, 41, 44, 45, 48, 49, 51, 52, 56, 57, 63, 69, 71, 73, 74, 75, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 84, 85, 87, 88, 91, 93, 95, 98, 103, 111, 120, 121, 131, 132, 135, 140, 147, 158, 159, 163, 164, 171, 173, 177, 187, 196, 197, 200, 213, 214, 215, 221, 253
Arapça 23, 42, 43, 45, 46, 65, 66, 77, 87, 88, 107, 131, 132, 141, 149, 159, 161, 162, 165, 174, 182, 185, 189, 190, 191, 197, 202, 203, 204, 220, 221
Arap Yarımadası 22, 30, 37, 38, 56, 63, 71, 73, 74, 84, 85, 98, 121, 132, 140, 158, 163, 164, 200, 213, 214
arkeoloji 52, 71, 134
Aru 34, 61, 102
Asahan 66
Avrupa 14, 16, 19, 24, 33, 35, 36, 37, 76, 78, 89, 108, 168

- Baba Davud 154, 155, 202, 204
Bağdat 36, 47, 90, 126, 134, 139, 150, 161, 169, 171, 197
baharat 23, 78, 84, 131
Bali 40, 107, 235
Banda Açe 34, 42, 45, 47, 48, 49, 51, 52, 68, 75, 88, 92, 95, 96, 112, 117, 122, 124, 125, 129, 134, 138, 142, 154, 156, 164, 168, 169, 195, 199, 204, 216, 217, 219, 220, 223, 225
Banten 55, 60, 109, 111, 121, 148
Barisan 18, 117
Barus 45, 109, 118, 122, 125, 166, 168, 169, 196, 236
Batak 17, 40, 59, 61, 63, 72, 97, 117, 118, 246, 249, 250
Batavya 53, 95
Batı Asya 18, 73, 76, 120, 121
Batı Sumatra 61, 63, 83, 117, 153, 202
Batu Aceh 18, 65, 68, 219, 236, 249, 250
Bengal 22, 35, 42, 69, 74, 75, 93, 110, 112, 126, 127, 233
Bengal Körfezi 22, 42, 74, 93, 110
Bengkulu 62
Beunua 44
Beytürrahman Camii 124, 169, 194
Bizans 187
Borneo 13
Brahman 57
Braudel 28
Bruinessen 147, 168, 171, 178, 182, 194, 195, 208, 247
Bruney 109, 129
Budist 19, 44, 72, 96, 117, 125, 161, 217
Budizm 9, 19, 20, 25, 33, 39, 54, 60, 72, 117, 130, 184, 213, 215
Bugis 13
Buhari Cevheri 155
Burhaneddin Ulakan 151
Cava 13, 16, 22, 23, 24, 31, 35, 43, 52, 53, 55, 58, 60, 65, 67, 81, 84, 94, 95, 97, 98, 100, 106, 109, 110, 112, 126, 130, 139, 142, 156, 157, 158, 163, 169, 173, 199, 201, 202, 208, 217
Cavi 32, 110, 147, 154, 155, 161, 174, 186, 187, 197, 198, 203, 205, 211
Celebes 13
Ceylon 23, 29, 56, 78, 89, 121, 240, 244, 246
Cheng Ho 69, 93
Christian Snouck Hurgronje 94
Cidde 89, 200
Cihan Şah 47, 134, 142, 154
Cohor 1, 61, 68
Colas 20, 23, 101
Çin 8, 9, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 30, 35, 36, 37, 38, 42, 44, 56, 57, 69, 73, 75, 78, 79, 81, 82, 86, 90, 91, 94, 96, 98, 102, 112, 120, 126, 131, 132, 151, 168, 215
Dakka 86
dayah 43, 151, 159, 160, 199, 220
Dayah Tanoh Abee 47, 48, 125, 129, 153, 155, 160, 165, 190, 191, 192, 203, 225, 247
Delhi 35, 86, 92, 110, 112, 139, 187, 240, 248
Delhi Sultanlığı 86
Deli 34, 61, 102
denizcilik 7, 9, 17, 18, 20, 29, 30, 33, 77, 82, 89, 91, 92, 101, 137, 214, 215, 221, 222
Dennis Lombard 58
din değıştirme 39, 40, 54, 55, 58, 85, 98, 108, 213, 217
dönemlendirme 15, 16
Ebubebir ba-Fakih 48
ekonomi 7, 27, 76, 99, 159
el-Aydarus 128, 178
el-Kahhar 60, 97, 146
el-Mukammil 65, 132, 145, 146, 165, 167, 173, 176
el-Muntasir 47, 110, 139
el yazmaları 10, 64, 192
Emevi 187
Endonezya 1, 8, 22, 34, 64, 129, 132, 135, 148, 203
er-Raniri 6, 113, 128, 145, 147, 149, 150, 153, 154, 163, 164, 165, 169, 173, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 191, 192, 193, 194, 195, 198, 207, 211, 227

- es-Singkili 6, 63, 140, 144, 147, 149,
151, 154, 163, 164, 181, 182,
183, 193, 195, 196, 197, 198,
199, 200, 201, 202, 204, 205,
206, 207, 208, 209, 210, 211,
225
- evren 114
- Fansuri 6, 31, 45, 51, 123, 146, 149,
150, 163, 164, 165, 166, 167,
168, 169, 170, 171, 172, 173,
174, 176, 180, 181, 183, 184,
187, 188, 189, 190, 192, 193,
194, 196, 197, 198, 206, 207,
209, 211, 228, 230, 231, 235,
238, 255, 258
- Farsça 66, 87, 88, 132, 182, 197, 219,
220, 221, 222
- Fars Körfezi 20, 74, 86, 90
- Filipinler 7, 33, 109, 129
- Gayo 63, 97, 122, 243
- Geertz 40, 121, 235
- gelenek 134
- geniş Malay dünyası 7, 8
- Geylani 143, 145, 147, 171, 172, 182,
184, 194
- Goa 109
- Gresik 64, 67, 236
- Gücerat 34, 75, 86, 87, 91, 92, 93, 94,
126, 127, 128, 145, 164, 165,
177, 179
- Güney Açe 121, 122
- Güney Asya 133
- Güney Çin Denizi 9, 16, 17, 22, 23, 30,
81, 215
- Güneydoğu Asya 1, 7, 8, 22, 57, 102,
111, 120, 123, 127, 150, 201
- Güney Filipinler 109, 129
- Güney Tayland 129, 185
- hac 48, 49, 51, 53, 69, 148, 150, 157,
178, 179, 184, 190, 198, 223
- Hac 147
- Hadramut 84, 95, 128, 140, 177, 200
- Hallac 129, 172, 188
- Hamza Fansuri 6, 31, 51, 123, 146, 150,
163, 164, 165, 166, 167, 168,
169, 170, 171, 172, 173, 174,
176, 180, 181, 183, 184, 187,
188, 189, 190, 192, 193, 194,
196, 197, 198, 207, 209, 211
- Hanefi 91, 127, 220
- Hristiyan 35, 54, 57
- Hicaz 52, 128, 164, 197, 207
- hikayat 65, 66, 220
- Hindistan 5, 16, 20, 21, 23, 24, 25, 29,
30, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42,
43, 54, 56, 57, 63, 69, 73, 74,
75, 79, 82, 84, 85, 86, 87, 88,
89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96,
97, 99, 101, 102, 103, 105, 107,
112, 115, 120, 121, 127, 128,
129, 130, 131, 132, 135, 137,
139, 142, 143, 154, 158, 163,
164, 168, 171, 177, 178, 179,
183, 192, 213
- Hindu 19, 20, 39, 44, 58, 60, 61, 72, 78,
83, 90, 91, 94, 95, 98, 117, 125,
127, 131, 137, 138, 161, 217
- Hinduizm 9, 19, 25, 33, 39, 54, 60, 72,
90, 98, 99, 127, 130, 213, 215
- Hint Alt Kıtası 22, 60, 72, 73, 75, 85,
86, 94, 115, 126, 213, 214, 216
- Hint Okyanusu 7, 8, 9, 13, 15, 16, 17,
18, 20, 21, 22, 23, 28, 29, 30,
31, 33, 34, 37, 38, 40, 42, 50,
54, 56, 69, 73, 76, 77, 78, 80,
81, 84, 85, 91, 94, 95, 97, 101,
103, 116, 120, 131, 133, 135,
165, 213, 215, 217
- hoca 29, 153, 158, 164, 175
- Hollanda 10, 34, 41, 59, 62, 118, 125,
126, 175, 218, 220
- Houtman 174, 175
- Hz. Muhammed 187, 208
- Hz. Ömer 187
- Hz. Peygamber 8, 38, 187
- Indragerie 55
- Indrapatra 55
- Indrapuri 55, 125
- İbn Arabi 110, 128, 129, 145, 146, 150,
170, 171, 172, 173, 184, 197,
207, 211
- İbn Batuta 8, 29, 35, 36, 56, 70, 89, 106,
107, 113, 138, 216, 240
- İbn Hacer 144, 145
- İbn Hazm 188
- İbrahim el-Kurani 147, 197, 198
- iklim 18, 27, 53, 69, 82, 89
- İlhanlı Hanedanlığı 86

- ilim 38, 43, 47, 113, 126, 139, 140, 141, 146, 148, 151, 157, 164, 187, 223
 İngiliz 1, 51, 59, 67, 113, 132, 174, 175
 İngiltere 118, 175
 İran 5, 21, 23, 35, 41, 56, 80, 86, 87, 88, 95, 98, 121, 126, 137, 156, 168, 187, 192
 İskender Muda 51, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 97, 123, 153, 167, 171, 173, 174, 175, 176, 179, 180, 183, 211
 İskender Sani 65, 153, 169, 179, 180, 181, 183, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 193, 195, 209
 İslamlaşma 2, 5, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 22, 24, 25, 27, 28, 29, 31, 33, 34, 35, 37, 39, 41, 43, 44, 45, 50, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 71, 73, 74, 75, 76, 79, 84, 85, 86, 87, 90, 92, 94, 95, 99, 100, 101, 102, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 115, 116, 117, 118, 122, 124, 125, 126, 129, 134, 136, 138, 140, 141, 148, 149, 157, 161, 163, 182, 185, 194, 196, 201, 214, 215, 216, 217, 218, 220
 İslam toplumu 67, 106, 138
 Jakarta 15, 22, 23, 34, 36, 49, 51, 65, 66, 68, 81, 83, 84, 95, 100, 103, 104, 106, 115, 123, 139, 144, 147, 148, 151, 160, 161, 175, 179, 184, 197, 198, 202, 203, 205, 226, 228, 229, 230, 233, 235, 236, 239, 240, 241, 242, 245, 246, 248, 249, 251, 252, 254, 256, 257, 258, 259
 James Lancaster 174, 175
 jeoekonomik 20, 28, 38, 73
 jeostratejik 20, 22, 28, 38, 73, 74, 81, 98, 112, 215, 217
 Kadiri 128, 147, 150, 155, 168, 169, 171, 175, 194, 198, 206, 211
 kâfir 188, 194
 Kafkaşlar 60
 kâfur 168
 Kahire 197
 kaligrafi 67, 125
 Kalimantan 13, 148
 Kambay 82, 91, 92, 105
 Kampung Pande 5, 44, 45, 49, 67, 88, 133, 134, 135, 225
 Kanton 23, 79, 98
 Kedah 20, 23, 39, 61, 62, 68, 79, 103, 109, 182, 185, 254
 kelam 141, 142, 145, 156, 170, 193, 205
 Kerala 21, 56, 57, 121, 253, 255
 Kızıldeniz 82, 90, 131
 kitap kuning 43
 Koromandel 87, 93, 94
 Krueng Raya 67, 125, 135
 Kuala Lumpur 1, 11, 15, 35, 36, 42, 46, 47, 51, 62, 66, 67, 68, 102, 103, 109, 113, 119, 125, 127, 133, 141, 142, 149, 150, 153, 154, 160, 167, 170, 171, 177, 186, 188, 191, 192, 206, 223, 228, 229, 230, 231, 233, 235, 239, 240, 241, 242, 244, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 257, 258
 Kuala Muda 20
 kurumsallaşma 17, 157
 kutsal 51, 148, 151, 157, 164
 Kuzey Açe 34, 42, 48, 52, 67, 68, 103, 104, 118, 122
 Kuzey Sumatra 2, 7, 8, 9, 15, 19, 22, 23, 24, 31, 35, 38, 41, 42, 56, 58, 59, 60, 63, 68, 72, 78, 81, 89, 91, 92, 93, 101, 112, 114, 117, 119, 122, 131, 135, 136, 137, 151, 157, 158, 164, 166, 168, 215, 217, 220, 221
 Küçük Cava 35
 kültür 7, 10, 13, 15, 20, 21, 22, 25, 28, 32, 41, 44, 50, 64, 65, 67, 68, 70, 72, 86, 99, 110, 116, 119, 122, 124, 141, 143, 150, 163, 204, 219
 kültürel difüzyon 29, 30, 83
 Lamuri 44, 67, 81, 125
 Langkat 61
 Lhokgna 125
 Lhokseumawe 34, 100, 104, 122, 233
 liman şehirleri 31, 53, 56, 74, 83, 89, 120
 Lombok 68, 248
 Madagaskar 7, 78

- Maharaca Bakoy Ahmed 110
Ma Huan 70, 93, 132, 246
Majapahit Krallığı 16, 100
Makassar 111, 147, 148, 255
Malabar 34, 56, 92, 121, 131
Malaka 17, 18, 20, 21, 22, 31, 35, 37,
38, 41, 45, 55, 57, 60, 61, 62,
78, 79, 81, 89, 97, 101, 106,
107, 108, 109, 110, 112, 116,
117, 119, 121, 131, 135, 139,
146, 156, 175, 176, 182, 187,
215, 217, 219
Malay 1, 2, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 18, 19,
20, 21, 22, 23, 25, 27, 30, 31,
32, 33, 35, 36, 39, 41, 42, 43,
46, 47, 50, 51, 52, 55, 56, 60,
61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68,
69, 72, 75, 79, 84, 85, 86, 87,
88, 91, 92, 94, 95, 96, 100, 102,
103, 106, 107, 108, 109, 110,
111, 112, 118, 119, 121, 123,
125, 126, 127, 128, 129, 131,
132, 135, 136, 138, 139, 140,
141, 143, 145, 146, 149, 151,
153, 154, 156, 157, 158, 159,
160, 161, 163, 164, 166, 167,
168, 169, 170, 172, 177, 178,
179, 181, 182, 184, 185, 186,
187, 188, 189, 190, 191, 192,
193, 194, 196, 199, 202, 203,
204, 205, 208, 211, 214, 215,
216, 217, 219, 220, 221, 223,
227, 228, 229, 230, 231, 232,
233, 234, 236, 237, 238, 239,
240, 241, 243, 246, 247, 248,
251, 252, 253, 254, 255, 256,
257, 259
Malayca 32, 141, 149, 156, 165, 174,
179, 182, 188, 191, 204, 205
Malay dünyası 1, 7, 8, 30, 91, 129, 151,
194, 208
Malay Takımadaları 2, 7, 8, 19, 21, 23,
27, 30, 31, 33, 35, 36, 41, 43,
50, 51, 55, 56, 60, 64, 69, 72,
79, 85, 88, 100, 106, 110, 111,
118, 119, 121, 131, 136, 138,
139, 140, 149, 151, 158, 164,
168, 214, 215
Malay Yarımadası 14, 18, 20, 22, 23, 32,
39, 42, 60, 61, 68, 79, 95, 103,
106, 107, 108, 109, 112, 151,
153, 158, 163, 169, 177, 190,
191, 199, 217
Maldivler 56, 101
Malezya Milli Kütüphanesi 144, 153,
177, 186, 192, 202, 204, 227
Malik es-Salih 67, 101, 104, 105
Malik ez-Zahir 102, 105, 106
Malik İbrahim 24
Maluku 95, 142, 259
Mandailing 63
Mansur Şah 109, 143
Marko Polo 35, 36, 42, 69, 101, 102,
103, 104, 216
medeniyet 20, 21, 86, 90, 116, 143, 219
Medine 126, 141, 143, 147, 149, 151,
169, 197, 199, 200, 206, 208,
210
Mekke 47, 50, 51, 52, 105, 126, 127,
138, 141, 142, 143, 145, 149,
150, 151, 154, 165, 168, 169,
171, 178, 179, 186, 193, 199,
200, 210, 222
Melayu 7, 15, 32, 35, 51, 61, 66, 102,
107, 109, 123, 125, 127, 133,
141, 142, 154, 155, 159, 161,
179, 186, 187, 202, 228, 229,
230, 231, 239, 242, 249, 251,
252, 256, 258
Merah Silu 104, 105
Mesudi 29
metafizik 148, 149, 180
meunasah 43, 137, 151, 159, 160
Mevlana İshak 24, 109, 139
mezar taşları 8, 18, 19, 64, 67, 68, 93,
94, 102, 106, 125, 134, 218
Mısır 52, 88, 157, 187, 197, 205
Minangkabau 55, 63, 83, 118, 179, 235,
249, 259
Mindanao 33, 129, 205, 249
Ming Hanedanlığı 93, 131
Moğol 36, 37, 41, 86, 126, 148, 192, 218
Mongol 18
mutasavvıf 110, 138, 187, 204
mübelliğ 46, 77

- Müslüman 13, 17, 18, 19, 23, 24, 25, 27, 29, 31, 33, 36, 42, 43, 45, 50, 56, 57, 58, 60, 62, 64, 69, 73, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 85, 86, 87, 88, 91, 93, 94, 95, 97, 98, 102, 103, 105, 108, 111, 115, 116, 117, 118, 119, 121, 122, 126, 135, 138, 150, 156, 157, 171, 177, 214, 215, 216, 217
- Nahrasyiyah 105, 106
- Nakib el-Attas 31, 38, 62, 84, 138, 146, 150, 161, 167, 188, 191, 194, 227
- Nakşi 128, 201, 208, 211
- Nakşibendi 201
- Nesefi 146, 190, 194
- Nevevi 207
- Odoric 69, 70, 104, 227, 240, 249
- Odoris Pordinone 35
- Orta Açe 61, 63, 122
- Orta Asya 41
- Osmanlı 59, 88, 113, 115, 140, 157, 160, 218, 222, 254
- Padang 52, 61
- Pahang 61, 67, 153, 179, 187
- Palembang 31, 57, 79, 81, 84, 108, 109, 148, 198, 242, 249
- Parameswara 107, 108
- Pasai 5, 8, 18, 23, 25, 28, 31, 34, 35, 36, 43, 44, 45, 47, 49, 56, 64, 67, 81, 87, 92, 93, 94, 96, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 112, 113, 117, 118, 127, 132, 134, 135, 137, 138, 139, 142, 148, 156, 159, 174, 216, 217, 220, 227, 233, 236, 240, 251, 253
- Patani 62, 106, 109, 156, 171, 185
- Patani Sultanlığı 156
- Pedir 18, 42, 118
- Pegu 23, 69
- Perak 42, 61, 68, 109, 157
- Perlak 32, 36, 42, 43, 44, 45, 59, 81, 104, 122, 137, 159, 216, 217
- Perlak Sultanlığı 42, 43, 159
- Peunayong 52, 95, 225
- Pidie 44, 45, 117, 122
- Portekiz 33, 41, 62, 112, 115, 119, 127, 135, 218
- Portekizliler 18, 116, 117, 177
- Priaman 47
- Raden Ömer Said 109, 139
- Riau 55
- Rifai 128, 150, 178, 182, 211
- Rumi 140, 154, 155, 171, 173, 208
- Russell Jones 31, 32, 47, 138, 177, 178, 187, 253
- Safevi 88
- Saffet Bey 115, 160, 254
- Safiyatüddin 153, 179, 183, 192, 195, 196, 200, 209, 210
- sahil şeridi 18, 29, 33, 39, 40, 54, 55, 58, 60, 73, 97, 121, 217
- Samalangga 125
- saman 124
- Samani 124, 128
- Samudra-Pasai 5, 18, 28, 43, 44, 49, 67, 81, 93, 94, 96, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 109, 110, 112, 134, 137, 138, 139, 156, 216, 220
- Sanskritçe 98, 125, 131
- sastra 43
- Sejarah Melayu 35, 66, 109, 127, 179, 187, 228, 249
- Selçuklu 5, 133, 134, 135
- Serambi Mekkah 51, 53, 134, 222, 251, 257
- Serdang 61
- Seyfû'r-Rical 181, 183
- seyyah 8, 22, 23, 29, 35, 65, 69, 104, 174
- shahbandar 49, 87
- Shahr Naw 171, 172
- Siak 61
- Siam 8, 22, 36, 51, 167, 169, 171, 241, 251, 254
- Sind 30, 56, 95
- Singapur 53, 95, 187, 203
- Singkel 122, 125, 128, 154, 168, 196, 199, 250, 251
- Sirhindi 110, 201
- site devletleri 39, 44, 81, 83, 117, 119, 216
- sosyalleşme 19, 45, 77
- sömürge 1, 17, 33, 37, 41, 69, 78, 100, 113, 125, 216
- sömürgeci 31, 62, 86, 100, 115, 116, 218
- Sri Lanka 23, 29, 36, 69, 78, 89, 121

- Srivijaya Krallığı 57, 81, 108
 Strabo 28
 sufi 47, 63, 88, 110, 129, 131, 148, 166, 174, 177, 181, 182, 199
 Suhreverdi 129, 184
 Sulawesi 13, 106, 147
 Sultan Mansur Şah 109
 Sulu 33, 55
 Sumatra 2, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 40, 41, 42, 47, 53, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 66, 68, 71, 72, 73, 74, 75, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 87, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 97, 98, 100, 101, 102, 103, 104, 107, 109, 112, 114, 115, 117, 119, 120, 122, 123, 126, 127, 128, 129, 131, 132, 135, 136, 137, 138, 139, 145, 151, 153, 154, 157, 158, 160, 163, 164, 166, 167, 168, 169, 177, 182, 198, 202, 215, 217, 220, 221, 227, 230, 232, 233, 234, 236, 237, 238, 246, 247, 250, 252, 254, 258, 260
 Sumatra Adası 8, 9, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 27, 28, 30, 33, 35, 36, 38, 40, 41, 47, 53, 56, 57, 60, 61, 64, 66, 68, 71, 72, 73, 74, 75, 78, 79, 80, 81, 82, 87, 90, 91, 92, 93, 101, 104, 117, 128, 131, 168, 182, 198
 Sunda 13, 53, 112, 243
 Surat 61, 89, 128, 177, 181, 183, 260
 suyuolları 24, 56, 57, 75, 77, 215
 Şafi 91, 127, 143, 148, 149, 177, 178, 209
 Şah Kuala 1, 195, 196, 197, 209, 211
 Şam 197
 Şemseddin Sumatrani 6, 150, 153, 163, 164, 167, 170, 171, 174, 180, 183, 188, 190, 193, 194, 198, 207, 209, 211
 Şettari 63, 128, 129, 147, 150, 155, 182, 198, 199, 200, 201, 202, 206, 208, 211
 Şeyh Burhaneddin 47
 Şeyh İsmail 47, 105, 138, 155
 şeyhülislam 49, 173, 179, 183, 209
 Taftazani 189, 190
 Tamiang 8, 125
 Tanah Rencong 51
 Tanjung Pura 31
 tari saman 124
 tasavvuf 46, 51, 63, 128, 129, 141, 143, 144, 145, 148, 150, 151, 170, 171, 173, 176, 181, 184, 190, 192, 197, 198, 199, 200, 205, 206, 207
 Tayland 109, 129, 169, 171, 185, 203
 tebliğ 27, 29, 35, 43, 44, 47, 76, 78, 85, 91, 105, 127, 129, 136, 137, 138, 139, 141, 142, 149, 155, 158, 163, 196
 tedrici 19, 31, 47, 57, 73, 120, 214
 Ternate 109
 Teungku Capakeh 125
 tevhid 193, 202, 206
 Thai 36, 103, 251
 Thomas Stamford Raffles 113, 254
 ticaret 8, 9, 14, 16, 21, 22, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 37, 42, 56, 60, 69, 74, 75, 76, 78, 79, 81, 84, 87, 89, 90, 91, 93, 97, 99, 101, 102, 108, 110, 111, 112, 120, 121, 132, 133, 134, 135, 137, 153, 177, 214, 217, 219
 Tidore 13, 142
 totem 111
 Trengganu 51, 55, 109, 151, 241, 254
 Trumon 8, 121, 125, 225
 tüccar 29, 31, 56, 57, 74, 75, 76, 81, 82, 85, 91, 96, 117, 120, 131
 Türk 1, 18, 34, 41, 88, 133, 135, 136, 154, 171, 177, 214, 248
 Ulakan 151, 202
 Umman Denizi 133
 Urduca 182
 Uzak Doğu 73, 120
 ümmet 72, 111, 122
 vahdet-i şühud 110
 vahdet-i vücud 110, 146, 148, 150, 164, 168, 170, 171, 172, 173, 174, 180, 183, 184, 193, 194, 195, 198, 207, 211
 Venedik 35
 vücudiyye 168, 169, 181, 183, 188, 189, 191, 194, 198, 207
 Wali Songo 24, 109, 139

Weber 40
William Marsden 35, 36, 38, 70, 142,
175, 258
Yahudi 57
Yemen 56, 126, 140, 157, 197, 200
Yunan 28, 95
Yusuf es-Senusi 156
Yusuf Makassar 147
Zakiyatüddin 210
Zamori 54
zaviye 47, 220
Zaviye Cot Kala 32, 159
Zeynel Abidin 105, 110
zikir 49, 130, 182, 190, 206